

Με αφορμή ένα άρθρο της «Προλεταριακής Σημαίας» και μια συζήτηση που - πρέπει να- γίνεται μέσα στον αγώνα για ανατροπή του νομοσχεδίου Χατζηδάκη

Δημήτρης Γκόβας

Το τελευταίο διάστημα, με αφορμή την ανάπτυξη των κινητοποιήσεων και την αντιπαράθεση στο σχέδιο νόμου-τερατούργημα της κυβέρνησης ΝΔ (νομοσχέδιο Χατζηδάκη) ξεδιπλώνεται και μία διαπάλη για το ζήτημα των αιτημάτων, των στόχων και του περιεχομένου που πρέπει να έχουν οι αγώνες των εργαζομένων.

Για κάθε αγωνιστική δύναμη είναι αυτονόητη η υπεράσπιση των κεκτημένων -με αίμα και σκληρούς αγώνες- εργατικών δικαιωμάτων, όπως το 6ωρο, το δικαίωμα στην απεργία, οι Συλλογικές Συμβάσεις κ.ο.κ. Το ερώτημα είναι βεβαίως εάν στη σημερινή φάση της σαρωτικής επέλασης του κεφαλαίου και των κυβερνήσεων αρκεί η στάση του τερματοφύλακα πριν το πέναλτι.

Το NAP εξέφρασε πριν αρκετά χρόνια την άποψη ότι αν το εργατικό και συνδικαλιστικό κίνημα δεν ανασυγκροτηθεί ριζικά, δεν παρέμβει στην ταξική πάλη με όρους αντεπίθεσης και χειραφέτησης, δεν μπορεί να δώσει ούτε τη μάχη της υπεράσπισης, ούτε τις μάχες για σημερινές κατακτήσεις που αντικειμενικά είναι υπερώριμες. Σε αυτό το βασικό -κατά τη γνώμη μας- καθήκον δεν συμφωνούν δυστυχώς αρκετές δυνάμεις που τοποθετούνται στο χώρο της ανατρεπτικής αριστεράς.

Για παράδειγμα: Τώρα που η αστική πολιτική και το κεφάλαιο κλιμακώνουν την πολυετή επίθεση στην εργατική τάξη και απογειώνουν την εκμετάλλευση της (με επιτομή το νόμο Χατζηδάκη), το ΚΚΕ (μ-λ) διάλεξε να κάνει μαθήματα «προσγείωσης» στο NAP και στις ταξικές, ανατρεπτικές πτέρυγες του κινήματος. Χαρακτηριστικό της «κριτικής» τους είναι και το άρθρο της «Προλεταριακής Σημαίας» με τίτλο [«Αίτημα του NAP για 6ωρο-30ωρο: Δήθεν "επιθετική" απογείωση με ρεφορμιστικό περιεχόμενο»](#). Η λογική και κριτική του άρθρου είναι ταυτόσημη ή παρόμοια με την κριτική που ασκούν και άλλα ρεύματα και οργανώσεις της αριστεράς (κοινοβουλευτικής και μη) και οφείλουμε να απαντήσουμε σ' αυτήν.

Στο στόχαστρο του άρθρου μπαίνει το αίτημα για ριζική μείωση του χρόνου εργασίας, για σταθερό 30ωρο-6ωρο-5ημερο, αίτημα που αναφέρεται ως «νέα εφεύρεση», «απογειωμένο» και «δήθεν επιθετικό», τελικά ρεφορμιστικό! Πέρα από την ουσία που θα εξετάσουμε στη συνέχεια και τον άκαμπο και σχηματικό διαχωρισμό «επιθετικών»-«αμυντικών» αιτημάτων, το αίτημα αυτό οι δυνάμεις του NAP το

θέτουν για τουλάχιστον δύο δεκαετίες, με αναλυτική επιχειρηματολογία που στο χώρο του σχολίου αυτού δεν μπορεί να παρουσιαστεί ολοκληρωμένα.

Ας σκεφτούν οι αρθρογράφοι του ΚΚΕ (μ-λ): Το 1886, όταν στο Σικάγο -στις ΗΠΑ της γοργής βιομηχανικής ανάπτυξης και επέλασης του κεφαλαίου- το εργατικό κίνημα της εποχής διεκδίκησε το 8ωρο, με ποιους συσχετισμούς και σε ποια βάση οργανώθηκε αυτός ο αγώνας; Μήπως η εργατική τάξη των ΗΠΑ είχε κατακτήσει την εξουσία ή βρίσκονταν σε επαναστατική κατάσταση; Τότε οι εργάτες δούλευαν 12, 14, ακόμα και 16 ώρες και ζητούσαν 8 ώρες δουλειά, 8 ώρες ξεκούραση και 8 ώρες ελεύθερο χρόνο, μιλώντας για την παραγωγικότητα της εργασίας τους που είχε απογειωθεί από την εξέλιξη των μηχανών και την οργάνωση της παραγωγής. Ήταν απογειωμένοι; Και ήταν «δήθεν επιθετικοί» οι στόχοι τους; Μήπως το 8ωρο ήταν αίτημα της εποχής, που είχε την υποστήριξη των μεγάλων εργατικών ομοσπονδιών της αμερικάνικης και όχι μόνο εργατικής τάξης; Με τη λογική των αρθρογράφων της «Π.Σ.» μάλλον στην προσπάθεια για ένταση της εκμετάλλευσης που επιχειρούσε το κεφάλαιο και τότε, θα έπρεπε οι ταξικές δυνάμεις να προβάλλουν το «**κάτω τα χέρια από το 14ωρο**» μέχρι να συγκροτηθεί η τάξη σε τάξη για τον εαυτό της και αποκτήσει πραγματικούς (;) πολιτικούς στόχους; **Αν ο στόχος ανατροπής του νόμου Χατζηδάκη δεν δοθεί από τη σκοπιά μείωσης της εκμετάλλευσης με στόχο την κατάργησή της (εξ ου και το 6ωρο, 5ήμερο, 30ωρο) πώς να υπερασπίσεις το 8ωρο;**

Είναι λοιπόν ουσιαστική απάντηση οι αγώνες με προμετωπίδα μονάχα τα «**Κάτω τα χέρια από..., Όχι στο νόμο..., όχι στο μέτρο...**», κ.ο.κ.; Πώς ακριβώς οι πρωτοπόρες δυνάμεις του ταξικού κινήματος θα ενοποιήσουν και θα ανεβάσουν το επίπεδο των αγώνων των εργαζομένων εάν όχι στη βάση των σύγχρονων αναγκών του κόσμου της δουλειάς και των υπερώριμων αντικειμενικών συνθηκών που υπάρχουν για μια σειρά κατακτήσεις.

Πιο απλά: Ζητάμε πίσω από τον κλεμμένο πλούτο που παράγουμε, από την αποσπασμένη υπεραξία της δουλειάς μας, συνδέοντας το σήμερα με το αύριο της πάλης για χειραφέτηση, ή τα παραπέμπουμε όλα στο επέκεινα ενός κομμουνισμού που φαντάζει ως ...Δευτέρα Παρουσία και σήμερα κάνουμε τον τερματοφύλακα καταγγέλλοντας τους συσχετισμούς και προβάλλοντας αφηρημένα και αποσπασμένα από τους καθημερινούς αγώνες μια κομμουνιστική προοπτική;

Τα αιτήματα που προβάλλουν οι κομμουνιστές καθορίζονται μόνο από τη συνειδητοποίηση της εργατικής τάξης και το βαθμό πολιτικής της συγκρότησης σήμερα, ασχέτως των εξελίξεων στα μέσα παραγωγής, τις εξελίξεις στον ίδιο τον καπιταλισμό, τις σοβαρές ποιοτικές αλλαγές σε όλα τα πεδία στην οικονομική βάση και το εποικοδόμημα; Είναι αυτό μαρξιστική (και λενινιστική) μεθοδολογία συγκεκριμένης ανάλυσης της κατάστασης, κριτικής της πολιτικής οικονομίας του τρόπου παραγωγής, των πολιτικών εξελίξεων εν γένει;

Στο ίδιο άρθρο, τα αντιμαρξιστικά μαθήματα συνεχίζονται με την προτροπή στο NAP να καταλάβει πως «**η τεχνολογία δεν βρίσκεται στα χέρια της εργατικής τάξης, κάτι που μπορεί να γίνει μόνο στο σοσιαλισμό**». Σύμφωνα. Αλλά η αντίθεση παραγωγικών δυνάμεων παραγωγικών σχέσεων στην αντικειμενική της διάσταση πάει περίπατο; Δεν θα αξιοποιηθεί για την υποκειμενική ωρίμανση της εργατικής τάξης; Η θεωρητική προσέγγιση των αρθρογράφων της «Π.Σ.» σε αυτά τα ζητήματα είναι πολύ προβληματική. Ενώ ήδη από το Κομμουνιστικό Μανιφέστο οι Μαρξ και Ένγκελς υπογράμμιζαν ότι ο καπιταλισμός είναι υποχρεωμένος από τη φύση του να επαναστατικοποιεί διαρκώς τις παραγωγικές του δυνατότητες και να διευρύνει τα πεδία κερδοφορίας του, ξεζουμίζοντας ταυτόχρονα τους σύγχρονους σκλάβους του, κάτι που οδηγεί σε αντικειμενική και κλιμακούμενη ιστορικά όξυνση της αντίθεσης κεφαλαίου εργασίας, το ΚΚΕ (μ-λ) ισχυρίζεται ότι «**οι τεχνολογικές δυνατότητες της ανθρωπότητας δεν έχουν σε τίποτα να κάνουν με τη διεκδίκηση του ελεύθερου χρόνου**»!

Ρωτάει παρακάτω το άρθρο της «Π.Σ.»: Με ποιο κριτήριο διαλέγουμε αιτήματα; Η απάντηση που δίνουν είναι «**με κριτήριο αυτό που μπορεί τώρα να παλευτεί από τους εργαζόμενους**». Φυσικά, ποτέ δεν εξηγούν

οι αρθρογράφοι του ΚΚΕ (μ-λ) γιατί πχ το δωρο-5νθήμερο-30ωρο δεν μπορεί να παλευτεί, ενώ το «**κάτω τα χέρια από το δωρο**» μπορεί. Και δεν το εξηγούν διότι το πρόβλημα είναι στη δική τους πολιτική αντίληψη και όχι «**στις διαθέσεις και την πολιτικοποίηση του κόσμου γενικώς**». Και η δική τους πολιτική αντίληψη ενσωματώνει την ήττα και την πεποίθηση ότι σήμερα η εργατική τάξη και το κίνημα μόνο διαπραγμάτευση των όρων εξαθλίωσης και «μη περαιτέρω εκμετάλλευσης» της μπορεί να θέσει, και όχι αιτήματα μείωσης των όρων εκμετάλλευσης, ρήξης με τα κέρδη και τους ρυθμούς ανάπτυξης του καπιταλισμού, από τη σκοπιά της συνολικής ανατροπής του, στην πορεία κομμουνιστικής απελευθέρωσης και οριστικής κατάργησης της εκμετάλλευσης.

Οι συσχετισμοί θα παραμένουν δυσμενείς και αρνητικοί εάν δεν υπάρξει επαναστατική αριστερά που με πολιτική επιμονή και υλικά βήματα θα πρωτοστατεί ώστε να αλλάξει περιεχόμενο, στόχους και κατεύθυνση το εργατικό -και συνδικαλιστικό- κίνημα, αν δεν συνδεθούν τα οικονομικά και κοινωνικά αιτήματα με τους πολιτικούς στόχους για την ανατροπή της καπιταλιστικής επίθεσης, με πυξίδα, οδηγό και μέτρο την ανατροπή της εξουσίας του κεφαλαίου. Αυτοί οι στόχοι για μας δεν αποτελούν διακηρύξεις για τα γραφεία των κομμάτων ή για συζητήσεις μνημένων, αλλά πρέπει να προβάλλονται στο ίδιο το εργατικό κίνημα, στα σωματεία και τους αγώνες, να γίνουν κομμάτι της πάλης και της συνείδησης της πλειοψηφίας των εργαζομένων. Σήμερα κιάλας...

Καταλήγουν οι συντάκτες του άρθρου της «Π.Σ.»: **«Η άποψη ότι το εργατικό κίνημα μπορεί να επιβάλει κάποιον άλλον κοινωνικό καταμερισμό, μέσα στον καπιταλισμό και πριν την ανατροπή της αστικής εξουσίας, αποτελεί караμπινάτο ρεφορμισμό.»**. Πολύ σωστά μέχρι εδώ, πρόταση όμως που προσπαθεί στη συνέχεια να πείσει ότι κανένα αίτημα διεκδίκησης στο σημερινό πεδίο της ταξικής πάλης δεν πρέπει να διατυπώνεται γιατί αυτό αποτελεί... ρεφορμισμό! Το αίτημα για δωρο το 1886, με δουλειά 14 ωρών ημερησίως, τι ήταν, ρεφορμιστικό ή απογειωμένο; Ας μας εξηγήσουν οι συναγωνιστές. Το αίτημα για Συλλογικές συμβάσεις, για αυξήσεις στους μισθούς με βάση τις ανάγκες της εργαζόμενης πλειονότητας είναι απογειωμένα ή ρεφορμιστικά; Η διεκδίκηση του κλεμμένου πλούτου είναι «απογειωμένο» ή αίτημα που τίθεται στην ημερήσια διάταξη απέναντι σε έναν καπιταλισμό της κρίσης και της αντιδραστικής βάρβαρης ανάπτυξης; Η πολιτική γραμμή του ΚΚΕ (μ-λ) εκφράζεται με ένα «βολικό» σχήμα για να δικαιολογήσουν την άρνησή τους στη διατύπωση αιτημάτων. Έτσι, τα αιτήματα που σπάνε τα όρια της αστικής πολιτικής βαφτίζονται «ενσωματώσιμα» και «ρεφορμιστικά» (ακόμα και την επίταξη χωρίς αποζημίωση του ιδιωτικού τομέα που ζητούσε το υγειονομικό κίνημα τη θεωρούσαν ρεφορμιστικό αίτημα), ενώ επαναστατικό μάλλον είναι μόνο η αντίσταση στις νέες επιθέσεις για ένταση της εκμετάλλευσης και τα αιτήματα που υπερασπίζουν τη διατήρηση της σημερινής κατάστασης εκμετάλλευσης της ε.τ. στο όνομα της μη χειροτέρευσης.

Με αυτή την αντίληψη και πολιτική γραμμή οι συναγωνιστές της «Π.Σ.» -και όχι μόνο..., ουσιαστικά απαντούν ότι όλα θα λυθούν στο σοσιαλισμό, με την εξουσία της εργατικής τάξης. Ως τότε, αντίσταση στην καθημερινή πράξη και σοσιαλισμός στα σύμβολα και την κομματική ζύμωση... Αν μάλιστα αυτό συνοδεύεται με υποτίμηση των μαζικών οργανώσεων και της πολυσύνθετης και επίπονης δουλειάς για την συσπείρωση, οργάνωση και ανάπτυξη της δράσης των εργαζομένων μέσα στα συνδικάτα και παντού (όπως δείχνουν μια σειρά οργανώσεις της άκρας αριστεράς εμφανιζόμενες κυρίως ως «ζυμωτές» και προπαγανδιστές μιας «σωστής» και «συνεπούς» γραμμής κυρίως «από έξω») τότε υπάρχει σοβαρό πρόβλημα.

Εκείνο όμως που πραγματικά μας απογοητεύει από την κριτική του ΚΚΕ (μ-λ) είναι η προσέγγιση του για τον κομμουνισμό. Στο άρθρο τους, ασκούν πολεμική σε άρθρο του σ. Π. Μαυροειδή στην εφημερίδα Πριν και στην πολιτική αντίληψη του ΝΑΡ. Αναμφισβήτητα ο καπιταλισμός -με καμία κυβέρνηση κυριολεκτικά- δεν μπορεί και δεν θα λύσει το πρόβλημα της ανεργίας, του ελεύθερου χρόνου, κλπ. Και βεβαίως, όπως αναφέρουν και οι αρθρογράφοι της «Π.Σ.», «Ο κομμουνισμός δεν είναι "ένα πρόγραμμα στο οποίο πρέπει να προσαρμοστεί η ανθρωπότητα", αλλά το αποτέλεσμα της πολιτικής συγκρότησης της εργατικής

τάξης ως τάξη για τον εαυτό της. Και αυτό δεν “περιγράφεται”, κατακτιέται με πραγματικούς πολιτικούς στόχους πάλης.». Αλλά για να συγκροτηθεί η τάξη σαν τάξη για τον εαυτό της χρειάζεται σημερινή παρέμβαση, με την κομμουνιστική πολιτική παρούσα μέσα στους αγώνες και τις συνειδήσεις των εργαζομένων. Και επίσης «πραγματικούς πολιτικούς στόχους πάλης» που ανατρέπουν τους συσχετισμούς, ανασυντάσσουν δυνάμεις, εμπνέουν και συσπειρώνουν στη βάση σημερινών υλικών αναγκών, ανοίγουν δρόμους ανατρεπτικούς και δεν υποτάσσονται στο εφικτό της σημερινής σαπίλας. Ένας τέτοιος στόχος είναι και ο στόχος για μείωση του εργάσιμου χρόνου, δηλαδή τη μείωση του κλεμμένου χρόνου και πλούτου μας.

Και συνεχίζει το άρθρο του ΚΚΕ (μ-λ): «ο κομμουνισμός δεν είναι ένα άμεσα υλοποιήσιμο “πακέτο αιτημάτων” απογειωμένο από τη συνείδηση των μαζών που πρέπει να “περιγραφεί” την ώρα που περνάνε οι ερπύστριες του εργασιακού μεσαίωνα, αλλά ένα κίνημα που παίρνει σάρκα και οστά από τις μάχες της υλικής πραγματικότητας, και όχι από τη σφαίρα της φαντασίας». Άρα ο κομμουνισμός όταν «περνάνε οι ερπύστριες του μεσαίωνα» πρέπει να κρυφτεί ακόμα πιο βαθιά στα χρονοντούλαπα της ιστορίας, το μέλλον πρέπει να φύγει από το παρόν, η επαναστατική στρατηγική να κρυφτεί σε ζύμωση στα κομματικά γραφεία και όχι να έρθει ως πρόταση ζωής και σωτηρίας στη χειμαζόμενη εργατική τάξη. Αυτή -για το ΚΚΕ (μ-λ)- πρέπει να δώσει μάχη επιβίωσης και προσαρμογής απέναντι στον μεσαίωνα και την καταστροφή. Λίγο ΣΥΡΙΖΑ δεν θυμίζει αυτό; Τελικά η κατάκτηση ταξικής και επαναστατικής πολιτικής συνείδησης της εργατικής τάξης θα έρθει μόνο με αμυντικούς αγώνες και πολιτική ζύμωση από τις κομμουνιστικές οργανώσεις ή θα διαμορφωθεί από τους πολιτικούς αγώνες της ίδιας της τάξης με πρωτοπορία ένα σύγχρονο κομμουνιστικό ρεύμα για τη διεκδίκηση και τελικά συνειδητοποίηση της ανάγκης επαναστατικής επιβολής των αναγκών και των δικαιωμάτων της στο κεφάλαιο, ανατρέποντας την εξουσία του;

Για μας ο κομμουνισμός δεν είναι ένα απροσδιόριστο μέλλον, ούτε ένα σύνολο «**πολιτικών στόχων και συνθημάτων**», αλλά ένα σημερινό **«κίνημα που καταργεί την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων**». Αλλιώς η πιο ριζοσπαστική και απελευθερωτική λύση για το μέλλον των ανθρώπων είναι κενό γράμμα και θεολογία.

Συνοψίζοντας, θέσεις σαν αυτές που προβάλλονται στο άρθρο της Π.Σ. είναι απαράδεκτες για επαναστατική οργάνωση, πόσο μάλλον που εκφράζονται κατ’ επανάληψη με μια πολεμική αντισυντροφική (σε ομιλίες, άρθρα και τελευταία και ορισμένες κινητοποιήσεις).

Η κοινή δράση και ο διάλογος, ακόμα και η πολιτική αντιπαράθεση, μεταξύ των αριστερών οργανώσεων πρέπει να συνεχιστεί, συμβάλλοντας όμως στο να ανέβει το επίπεδο του ίδιου του αγώνα του εργατικού κινήματος.

Πηγή: **PRIN**